

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 4921/13

בג"ץ 5126/13

בג"ץ 5597/13

בג"ץ 5598/13

לפני :

כבוד הנשיא א' גרוניס
כבוד המשנה לנשיא מ' נאור
כבוד השופטת ע' ארבל
כבוד השופט א' רובינשטיין
כבוד השופטת א' חיות
כבוד השופט נ' הנדל
כבוד השופט צ' זילברטל

העותרים בבג"ץ 4921/13 :
1. אומ"ץ אזרחים למען מנהל תקין וצדק חברתי
2. לירן זילברמן
3. צביקה צמח

העותרים בבג"ץ 5126/13 :
1. התנועה למען איכות השלטון בישראל
2. זאב הרטמן, חבר מועצת עיריית נצרת עילית

העותר בבג"ץ 5597/13 :
איליה רוזנפלד

העותר בבג"ץ 5598/13 :
אהרון אלמוג אסולין

נ ג ד

המשיבים בבג"ץ 4921/13 :
1. ראש עיריית רמת השרון, יצחק רוכברגר
2. מועצת העיר רמת השרון

המשיבים בבג"ץ 5126/13 :
1. מועצת עיריית נצרת עילית
2. שר הפנים והממונה על מחוז צפון במשרד הפנים
3. שמעון גפסו, ראש עיריית נצרת עילית

המשיבים בבג"ץ 5597/13 :
1. שמעון גפסו, ראש עיריית נצרת עילית
2. סיעת "עורי עיר" למועצת העיר נצרת עילית
3. שר הפנים והממונה על מחוז הצפון במשרד הפנים
4. היועץ המשפטי לממשלה

המשיבים בבג"ץ 5598/13 :
1. יצחק רוכברגר, ראש עיריית רמת השרון
2. סיעת "רמת השרון שלנו" למועצת העיר רמת השרון

3. שר הפנים והממונה על מחוז תל אביב במשרד הפנים
 4. היועץ המשפטי לממשלה

1. עו"ד עידן למדן
 2. סיעת מרצ

המבקשים להצטרף בבג"ץ
 4921/13:

עתירות למתן צו על תנאי

תאריך הישיבה: ו' בתשרי התשע"ד (10/9/2013)

בשם העותרים
 בבג"ץ 4921/13: עו"ד ד"ר חיים משגב

בשם העותרים
 בבג"ץ 5126/13: עו"ד אליעד שרגא; עו"ד צרויה מידד-לוזון;
 עו"ד דפנה קירו-כהן; עו"ד נדאל חאיק

בשם העותר בבג"ץ 5597/13
 והעותר בבג"ץ 5598/13: עו"ד עפר לרינמן

בשם המשיב 1 בבג"ץ 4921/13
 והמשיב 1 בבג"ץ 5598/13: עו"ד ליאור אפשטיין; עו"ד ענת כהן

בשם המשיבה 2
 בבג"ץ 4921/13: עו"ד אילן בומבך; עו"ד יריב רונן

בשם המשיבה 1
 בבג"ץ 5126/13: עו"ד אדם פיש

בשם המשיב 2 בבג"ץ 5126/13
 והמשיבים 3-4 בבג"ץ 5597/13
 ובבג"ץ 5598/13: עו"ד חני אופק; עו"ד ערין ספדי עטילה;
 עו"ד מיכל מיכלין-פרידלנדר

בשם המשיב 3 בבג"ץ 5126/13
 והמשיבים 1-2 בבג"ץ
 5597/13: עו"ד פנינת ינאי

בשם המשיבה 2 בבג"ץ
 5598/13: עו"ד מיכל רוזנבוים; עו"ד אבי מן

בשם המבקשים להצטרף
 בבג"ץ 4921/13: עו"ד עידן למדן

פסק-דין

המשנה לנשיא מ' נאור, השופטת ע' ארבל, השופט א' רובינשטיין, השופטת א' חיות, השופט נ' הנדל, השופט צ' זילברטל:

1. העתירות שבכותרת עוסקות בשני ראשי ערירות מכהנים – ראש עיריית נצרת עילית מר שמעון גפסו וראש עיריית רמת-השרון מר יצחק רוכברגר, נגדם הוגשו, בעת האחרונה, כתבי אישום.

2. נגד מר גפסו הוגש כתב אישום ביום 17.6.2013. כתב האישום מייחס לגפסו עבירת לקיחת שוחד (התניית שוחד) בהתאם לסעיפים 290, 294(א) ו-29 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין). בהתאם לפרטי כתב האישום, במהלך המגעים להקמת הקואליציה, אשר נתקיימו לאחר הבחירות לרשויות המקומיות בשנת 2008, קיבל מר סימיון ברון, אשר נבחר למועצת העיר מטעם סיעת "קדימה", פניות מגורמים שונים, אשר המליצו לו להצטרף לקואליציה או להתפטר מתפקידו כחבר מועצת העיר, שאם לא כן, עשויה גרושתו, אשר הועסקה על-ידי החברה הכלכלית של העירייה, לעמוד בפני פיטורין.

בהמשך, על-פי הנטען בכתב האישום, הורה מר גפסו, בשיתוף עם נאשם נוסף, חבר סיעתו ויו"ר הדירקטוריון של החברה הכלכלית של עיריית נצרת עילית, למנכ"ל החברה הכלכלית להכין רשימה של עובדים המועמדים לפיטורין, והביא להכללתה של גרושתו של ברון ברשימה זו. משנודע לברון על הכוונה לפטר את גרושתו, פנה ברון לנאשמים ואמר כי הוא מסכים להצעה להצטרפותו לקואליציה. אולם, הובהר לו כי האפשרות של הצטרפות לקואליציה אינה רלוונטית, אולם אם יתפטר ברון ממועצת העיר, גרושתו לא תפוטרו. על-פי הנטען, מאחר ומר ברון לא התפטר עד למועד שקבעו הנאשמים, פוטרה גרושתו. לאחר פיטוריה, שב ופנה ברון אל הנאשמים בהצעה כי יצטרף לקואליציה בתמורה להשבתה של גרושתו לעבודתה, אולם הנאשמים דחו את הצעתו.

3. נגד מר רוכברגר הוגש ביום 12.5.2013 כתב אישום בגין ריבוי עבירות של רישום כוזב במסמכי תאגיד וריבוי עבירות של מרמה והפרת אמונים בתאגיד, בהתאם לסעיפים 423 ו-425 לחוק העונשין שנעברו כולן, על-פי הנטען, בין השנים 2007-2003. בתקופה הרלוונטית לכתב האישום כיהן מר רוכברגר כמנכ"ל ויו"ר הדירקטוריון

של "קרן ההשתלמות של עובדי הרשויות המקומיות" (להלן: הקרן), וזאת במקביל לכהונתו כראש עיריית רמת-השרון. בשנת 2004, החליט דירקטוריון הקרן לאשר לרוכברגר החזר הוצאות חודשי עד לגובה מירבי של 500 ₪ בחודש.

בהתאם לכתב האישום, בין רוכברגר לבין אחד מבכירי הקרן התגבשה הסכמה לפיה סכום זה יוגדל, כך שיעמוד על 6000 ₪ בחודש, כנגד הצגת קבלות. הסכמה זו, כך נטען, נועדה לעקוף את האיסור הקבוע בסעיף 15 ב לחוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש הרשות וסגניו וכהונתם), התשל"ה-1975 (להלן: חוק בחירת ראש הרשות וסגניו וכהונתם), שעניינו איסור על ראש רשות לעסוק בכל עסק או עיסוק נוסף בתמורה.

על-פי כתב האישום, רוכברגר נהג להגיש לקרן קבלות וחשבוניות שאינן קשורות לפעילותו בקרן ובהן רכישת מצרכים ביתיים, הוצאות נסיעה לחו"ל של בתו ושיעורי אנגלית שלמדה תוך זיוף פרטים המופיעים בהן, כך שייחזו כהוצאות אשר בגינן התאפשר לו לקבל החזר מן הקרן. ההחזרים שקיבל רוכברגר מהקרן בגין הוצאות אלו, מסתכמים בסך של 118,000 ₪. משנתגלו מעשי המרמה הנטענים, החזיר רוכברגר את מלוא הסכום לידי הקרן.

4. מועצת עיריית נצרת עילית התכנסה ביום 13.8.2013 כאמור בסעיף 22 לחוק בחירת ראש הרשות וסגניו וכהונתם, והחליטה, ברוב דעות, שלא להעביר את מר גפסו מתפקידו.

מועצת עיריית רמת-השרון לא קיבלה החלטה אם להעביר או לא להעביר את מר רוכברגר מכהונתו לאחר שהחליטה להוריד נושא זה מסדר היום.

5. בעתירות שלפנינו התבקשנו, בין השאר, להתערב בהחלטתה של עיריית נצרת עילית ולקבוע כי יש מקום להורות על העברתו של מר גפסו מכהונתו לאלתר; עוד התבקשנו לראות בהחלטתה של מועצת עיריית רמת-השרון להוריד את נושא ההעברה מכהונה מסדר היום כסירוב להורות על העברה מכהונה בו יש להתערב; התבקשנו לקבוע, כי יש למנוע משני ראשי העיריות להתמודד בבחירות הקרובות, ועוד התבקשנו להצהיר כי אם נקבע כי אין מקום למנוע את ההתמודדות, ואם ייבחרו השניים או מי מהם, תקום חובה למועצת העיר לקיים, לאחר הבחירות, דיון בישיבה מיוחדת כאמור בסעיף 22 לחוק בחירת ראש הרשות וסגניו וכהונתם. סעיף זה מורה:

העברה
מכהונה
מחמת
התנהגות

22. (א) נוכחה המועצה כי ראש הרשות מתנהג התנהגות שאינה הולמת מעמדו של ראש רשות וסבורה היא שעל כן אין הוא ראוי לכהונתו, רשאית היא, לאחר שנתנה לו הזדמנות להשמיע דברו, להעבירו מכהונתו.

(ב) ההחלטה להעביר את ראש הרשות מכהונתו תהיה מנומקת ותתקבל בישיבה מיוחדת, סגורה, של המועצה ברוב של שלושה רבעים ממספר חבריה; ההחלטה טעונה אישור השר.

(ג) לא קרא ראש הרשות לישיבה מיוחדת כאמור תוך 14 יום מהיום שרוב חברי המועצה דרשו ממנו לעשות כן, רשאים רוב חברי המועצה לקרוא לישיבה כאמור והם יקבעו מי ישב בראשה.

6. על פי מה שנמסר לנו, המועד האחרון להגשת רשימת המועמדים הוא היום. הבחירות לרשויות המקומיות עתידות להתקיים ביום 22.10.2013. הדיון לפנינו נשמע ביום 10.9.2013, והוסכם כי הדיון ייראה כאילו ניתנו בו צווים על-תנאי. בשל לוח המועדים כאמור, לא ראינו מנוס מליתן את הכרעתנו ללא נימוקים, ואת נימוקינו נפרסם בהמשך הדברים.

7. שופטי הרוב (המשנה לנשיא מ' נאור, השופטת ע' ארבל, השופט א' רובינשטיין, השופטת א' חיות, השופט נ' הנדל, והשופט צ' זילברטל), קובעים כדלקמן:

(1) נוכח כתבי האישום שהוגשו נגד שני ראשי העיריות, חייבות היו מועצות הרשויות להתכנס ולדון בענין העברת ראשי העיריות מכהונתם, כאמור בסעיף 22 לחוק בחירת ראש הרשות וסגניו וכהונתם.

(2) החלטתה של מועצת עיריית נצרת עילית שלא להעביר את מר גפסו מכהונתו אינה עולה בקנה אחד עם עקרון השמירה על טוהר המידות ושלטון החוק. התנהגותו כמתואר בכתב האישום, המהווה ראיה מנהלית בעלת משקל, היא בגדר התנהגות שאינה הולמת, כאמור בסעיף 22 לחוק. ההחלטה היא בלתי סבירה באופן קיצוני גם בשים לב לכך שהבחירות לרשויות המקומיות עומדות בפתח, וזאת בשל כוונתו המוצהרת של גפסו לשוב ולהתמודד על כהונת ראש

העירייה. על-כן, ניתן בזאת צו החלטי לפיו מועבר מר גפסו לאלתר מכהונתו כראש עיריית נצרת עילית.

(3) המשמעות של אי-התכנסותה של מועצת עיריית רמת-השרון בנסיבות הענין היא בגדר החלטה לסרב להעביר את מר רוכברגר מכהונתו. החלטה זו אינה עולה בקנה אחד עם עקרון השמירה על טוהר המידות ושלטון החוק. התנהגותו כמתואר בכתב האישום, המהווה ראיה מנהלית בעלת משקל, היא בגדר התנהגות שאינה הולמת, על פי האמור בסעיף 22 לחוק. ההחלטה היא בלתי סבירה באופן קיצוני גם בשים לב לכך שהבחירות לרשויות המקומיות עומדות בפתח, וזאת בשל כוונתו המוצהרת של מר רוכברגר לשוב ולהתמודד על כהונת ראש העירייה. על-כן, ניתן בזאת צו החלטי לפיו מועבר מר רוכברגר לאלתר מכהונתו כראש עיריית רמת-השרון.

8. דעתנו אינה נוחה, בפן הציבורי, מהתמודדותם של השניים על תפקיד ראש העירייה בבחירות הקרובות על-אף כתבי האישום שהוגשו נגדם (ראו: בג"ץ 5141/11 ליליאן נ' ראש עיריית רמת גן ויו"ר החברה הכלכלית לרמת גן (14.7.2013)). עם זאת, לא ראינו, בפן המשפטי, אפשרות למנוע התמודדות כזו.

9. אנו מבהירים כי אם ייבחרו המועמדים או מי מהם לכהונת ראש העירייה תקום חובה על המועצה להתכנס בסמוך לאחר הבחירות לדון ולהכריע בשאלה האם להעביר את ראש העירייה מכהונתו, כאמור בסעיף 22 לחוק בחירת ראש הרשות וסגנו וכהונתם. למותר לציין כי ההחלטה שתתקבל נתונה אף היא לביקורת שיפוטית.

המשנה לנשיא שופט שופט שופט שופט שופט

הנשיא א' גרוניס:

דעתי היא כי נוכח העובדה שהבחירות לרשויות המקומיות אמורות להיערך ביום 22.10.2013, היינו בעוד פחות מחודשיים, על בית המשפט להמתין לפסק-דינו של הבוחר. אכן, מי שהוגש נגדו כתב אישום דוגמת אלה שהוגשו נגד ראש עיריית נצרת עילית וראש עיריית רמת השרון, אינו ראוי מבחינה ציבורית לשמש כראש רשות מקומית. סבורני, כי ראוי היה מן ההיבט הציבורי ששני ראשי הרשויות יתפטרו

מתפקידיהם מיד עם הגשתו של כל אחד מכתבי האישום. כמו כן ראוי מבחינה ציבורית שהשניים לא יהיו מועמדים בבחירות הקרובות, ודעתי בעניין זה כדעת חברותי וחבריי. ברם, הנני מבדיל בין הבחינה הציבורית לבין הבחינה המשפטית. מאחר שהבחירות בפתח, וייערכו תוך זמן קצר, אין מקום שבית המשפט ישים עצמו תחת הבוחרים בכל אחת מן הרשויות המקומיות בהן מדובר. לפיכך דעתי היא שיש לדחות את העתירות.

ה נ ש י א

הוחלט כאמור בפסקה 7 לפסק-דינם של המשנה לנשיא מ' נאור והשופטים: ע' ארבל, א' רובינשטיין, א' חיות, נ' הנדל ו-צ' זילברטל, כנגד דעתו החולקת של הנשיא א' גרוניס.

נימוקים מפורטים יינתנו בהמשך.

ניתן היום, י"ג בתשרי התשע"ד (17.9.2013).

ש ו פ ט	ש ו פ ט ת	המשנה לנשיא	ה נ ש י א
	ש ו פ ט	ש ו פ ט	ש ו פ ט ת